

**HRVATSKO DRUŠTVO FOLKLORNIH
KOREOGRAFA I VODITELJA**

STRUČNI SKUP:

**Razlike između
izvornog i
reproduktivnog
folklornog stvaralaštva
(zbirka sažetaka)**

Zagreb, 2002.

Sesija IV: *Od izvora do pozornice*

- 14:50 – 15:15 Duško Topić: "Folklorno glazbeno djelo od izvora do prilagodbe za scensku i koncertnu izvedbu"
15:15 – 15:40 Nenad Milin: "Scenski prikaz pučkih običaja"
15:40 – 15:55 Stanka

Sesija V: *Rad s izvornim folklornim skupinama*

- 15:55 – 16:20 Vido Bagur: "Osobitosti u načinu rada s izvornim folklornim skupinama"
16:20 – 16:45 Damir Kremenić: "Osnivanje izvorne folklorne skupine na Korniću"

Sesija VI: *Vođenje reproduktivnih folklornih ansambala*

- 16:45 – 17:10 Željko Štajcer: "Uloga voditelja u reproduktivnim folklornim ansamblima"
17:10 – 17:35 Enrih Merdić: "Metode rada u reproduktivnim folklornim ansamblima"
17:35 – 17:50 Zaključci i zatvaranje skupa: Enrih Merdić, Goran Ivan Matoš, Goran Knežević
17:50 – 18:00 Stanka
18:00 – 18:45 Nastup Zagrebačkog folklornog ansambla Dr. Ivana Ivančana

RAZLOZI STRUČNOG SKUPA

Potaknuti nedorečenošću glede folklornoga plesa, pa u neku ruku i njegovim minoriziranjem u društvenim kretanjima, skupina folklornih koreografa i voditelja folklornih skupina pokrenula je "cehovsku" udrugu pod nazivom *Hrvatsko društvo folklornih koreografa i voditelja*. Uloga ovog društva tek se treba pokazati, no jedan je od ciljeva i upućivanje na probleme s kojima se u današnje vrijeme susreće folklorna djelatnost, kao i osobe koje se njime bave.

Ideja je ovoga skupa da se pokuša odgovoriti na nekoliko vrlo važnih pitanja: što je folklorni ples, na što mislimo kad govorimo o izvornom, a na što kad govorimo o koreografiranom folkloru, koji su najčešći problemi izvornog, odnosno koreografiranog folkloru, i tomu slično.

Populacija koja se bavi folklorom vrlo je velika, ali ujedno i marginalizirana. Nadamo se, stoga, da ovaj skup neće biti tek "kap u moru", već da će potaći nove skupove i otvoriti mnogo novih pitanja, a sve u interesu hrvatskoga folkloru!

Goran Ivan Matoš

Vido Bagur

OSOBITOSTI U NAČINU RADA S IZVORNIM FOLKLORNIM SKUPINAMA

Za folklorne skupine koje djeluju u seoskim sredinama i prakticiraju samo tradiciju svog užeg zavičaja uobičajen je pridjev "izvorne". Danas je gotovo sve čime se one bave izvan nekadašnje funkcije i mora se uvježbavati kako se ne bi zaboravilo. Pritom je važno kako se vodi taj proces, jer su štete koje mogu nastati loše usmjerenim radom nepopravljive.

Ne postoje univerzalna rješenja, ali su neka pravila u svim sredinama ista: treba istražiti i definirati građu, osigurati sudjelovanje, efikasnu suradnju i međusobno uvažavanje starijih i mlađih, izbjegavati klasičan oblik uvježbavanja a većina proba treba biti poput malih "sijela", uvježbavati samo programe koji pripadaju užoj tradiciji, obnoviti običaje i vratiti folklorne sadržaje u funkciju, kako je i nekad bilo, detaljno istražiti nekadašnje odijevanje i starinsko ruho te u selu organizirati izradu replika.

U našoj praksi postoje tri osnovne vrste izvornih folklornih skupina:

1. seoske formalne skupine (udruge) koje okupljaju starije i mlađe članove i uvježbavaju programe na redovitim probama tijekom cijele godine;
2. seoske neformalne skupine koje se sastaju samo kada treba izvesti ono što znaju;

3. skupine koje djeluju u manjim gradovima i prakticiraju "širi" program, ali kako u njihovoj blizini nema seoskih skupina uvježbavaju i sadržaje iz svojeg mjesta ili užeg zavičaja. Tako su, silom prilika, jedine koje njeguju užu zavičajnu baštinu.

Sve te skupine mogu biti različitih izvedbenih mogućnosti, ovisno o živosti tradicije:

- a) postoje živi i sposobni nositelji tradicije koji se dobro sjećaju građe i mogu je izvoditi, pa novi i mlađi članovi od njih uče i svi zajedno sudjeluju u izvedbi;
- b) postoje živi kazivači koji se sjećaju građe, mogu je pokazati, ali ne i sudjelovati u cjelokupnoj izvedbi;
- c) postoje živi kazivači koji se sjećaju građe, ali o njoj mogu samo pripovijedati, a često su i nepouzdana jer daju različite podatke;
- d) ne postoje živi kazivači, ali postoji dobra dokumentacija;
- e) ne postoji ni dokumentacija.

Stručni skup održava se 9. studenog 2002. godine u prostorijama Ansambla narodnih plesova i pjesama "Lado" u Zagrebu, Trg Maršala Tita 6a.

Zahvaljujemo se na potpori Ministarstvu kulture Republike Hrvatske.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica – Zagreb
UDK 39(497.5) (063) (048)
STRUČNI skup Razlike između izvornog i
reproduktivnog folklornog stvaralaštva
(2002;Zagreb)
Razlike između izvornog i reproduktivnog
folklornog stvaralaštva:
(zbirka sažetaka) : stručni skup, Zagreb,
9. studenoga 2002. – Zagreb : Hrvatsko društvo
folklornih voditelja, 2002.
ISBN 953 - 96523 -0- 8
I. Folkloristika -- Hrvatska -- Zbornik sažetaka
421010093

SADRŽAJ

- Program stručnog skupa str. 5
- Goran Ivan MATOŠ: Razlozi stručnog skupa str. 7
- Sažeci tekstova prema abecednom redu autora:*
- Vidoslav BAGUR: Osobitosti u načinu rada s izvornim folklornim skupinama str. 8
- Naila CERIBAŠIĆ: O ključnim riječima javne prakse folkloru u Hrvatskoj: odnos znanstvenih i stručnih koncepcija str. 10
- Aleksej GOTTHARDI-PAVLOVSKY: Riječi i djela str. 11
- Andrija IVANČAN: Zagrebačka škola scenske primjene folkloru nekad i danas str.12
- Goran KNEŽEVIĆ: Egzistencija folklorne djelatnosti u društvenoj zajednici str.14
- Damir KREMENIĆ: Osnivanje izvorne folklorne skupine na Korniću str.16
- Enrih MERDIĆ: Metode rada u reproduktivnim folklornim ansamblima str. 18

Andrija Ivančan

ZAGREBAČKA ŠKOLA SCENSKE PRIMJENE FOLKLORA NEKAD I DANAS

Zagrebačka škola folkloru jest način promišljanja i realizacije scenske primjene folkloru kako mu se u Hrvatskoj pristupa od prve smotre 1935. godine. Takav pristup stekao je veliki ugled ne samo u zemlji već i u inozemstvu, gdje je u mnogim zemljama inicirao slične stavove pri scenskoj primjeni narodne tradicije. Zagrebačka škola scenske primjene folkloru nastaje u Zagrebu između 1935. i 1949. godine, a svoju prvu svjetsku afirmaciju doživljava 1936. godine na Olimpijadi u Berlinu, kad članovi Matice hrvatskih kazališnih dobrovoljaca osvajaju zlatnu medalju u konkurenciji narodnih plesova. Svoj prvi pravi zamah doživljava osnivanjem Zbora narodnih plesova i pjesama "Lado". Njegov tvorac i ideolog Zvonimir Ljevaković svojim je pogledima utjecao na oblikovanje stava o scenskoj primjeni folkloru. Zagrebačka škola folkloru mora se u prvome redu opredijeliti za estetiku, autentičnost i osnovne umjetničke temelje folkloru. Taj su način scenske primjene folkloru prihvatila gotovo sva hrvatska folklorna društva te drugi koreografi, od kojih je svakako najznačajniji etnokoreolog dr. sc. Ivan Ivančan, koji je principe scenske primjene Zagrebačke škole folkloru maksimalno razvio i, što je još važnije, znanstveno uobličio. Uspjeh Zagrebačke škole folkloru temelji se na skladnu odnosu između izvornosti i sceničnosti. Škola obuhvaća: način rada sa seoskim (izvornim) skupinama, djecom, reproduktivnim

ansamblima, rad za film, kazalište, TV, stadionske spektakle, povorke i natjecanja.

Osnovni postulati na kojima se temelji scenska primjena Zagrebačke škole folkloru su: poznavanje autentičnog materijala, terenski doživljaj, prenošenje vlastitog doživljaja na scenu i poznavanje scenskih zakona. Izlaganje će se baviti razvojem i dostignućima Zagrebačke škole scenske primjene folkloru, te njezinim trenutnim mjestom u domovini i u svijetu.

Goran Knežević

EGZISTENCIJA FOLKLORNE DJELATNOSTI U DRUŠTVENOJ ZAJEDNICI

Odnos društvene zajednice prema izvornoj i reproduktivnoj folklornoj umjetnosti tijekom protekloga vremena mijenjao se sukladno političkim i društvenim čimbenicima; od primitivne i zaostale pojave do glavnog čuvara nacije. To najbolje govori da folklorna umjetnost nikad nije bila shvaćena i prihvaćena ravnopravno s ostalim umjetnostima, makar to nedvojbeno zaslužuje. Folklor svakog naroda je jednako lijep i umjetnički vrijedan, ali ono što Hrvate čini posebnim i uspješnim u svjetskim razmjerima je umjetnička razina scenskog oblikovanja i izvođenja folklorne građe.

Kulturne ustanove zadužene za praćenje i unapređenje folklorne djelatnosti i stvaralaštva u pravilu pokazuju nerazumijevanje i nezainteresiranost za ozbiljno i objektivno definiranje folklorne umjetnosti. Očigledno je to i njima velika nepoznanica ili jednostavno neželjena dodatna obveza koju prepuštaju slučaju i stihiji.

U pedagoškim ustanovama (vrtićima, školama) folklorni ples i glazba asociraju nastavni kadar na ritualne tvorevine kojima su u suštini primitivna, agresivna i zaostala duhovna obilježja, neprimjerena današnjim naraštajima djece.

Javni mediji zaziru od folklorne umjetnosti, uporno je prezentiraju površno i pogrešno pa stoga vrijedna dostignuća i događaji nikad nisu dobili adekvatan medijski prostor.

Opisanomu stanju zasigurno su pridonijeli i folklorni voditelji i koreografi koje krasi tradicionalno međusobno nepovjerenje i omalovažavanje, kao i duhovno siromaštvo u shvaćanju folklorne umjetnosti. Vrlo je malo pojedinaca koji folklornu umjetnost stavljaju iznad vlastitih i interesa ansambala u kojima djeluju. Brojni su u "folkloru" našli vrlo lagan način za priskrbljivanje naziva koreografa i umjetničkih voditelja, a da za to nisu imali obrazovne, stvaralačke i ljudske kvalitete.

Temeljem dostupnih podataka, u Zagrebu danas preko 5000 djece i mladih svoje slobodno vrijeme posvećuje praktičnom uvježbavanju i scenskom izvođenju folklorne baštine. Njih 5000 u folklornoj je umjetnosti prepoznalo mogućnost ostvarenja svojih estetskih i stvaralačkih potreba. Dakle, današnja mladost, ipak, i u folkloru nalazi svoju istinu ili istinu o sebi. Jesmo li spremni, odnosno znamo li i možemo li kvalitetno ispuniti njihova očekivanja?

Damir Kremenčić

OSNIVANJE IZVORNE FOLKLORNE SKUPINE NA KORNIČU

U selu Korniču na otoku Krku, osim nekoliko godina postojanja školske folklorne skupine početkom šezdesetih godina dvadesetoga stoljeća, nikad nije bilo organizirane ili izvorne folklorne skupine. Pojedini plesački parovi ili sopci nastupali su na Krčkom festivalu (koji se održava od 1935. godine) zajedno sa skupinom iz susjednog Punta.

Početak devedesetih godina dvadesetoga stoljeća započeo je na Krku pokret učenja sopela. Na Korniču se uz jedini postojeći par mladih sopaca javilo još pet parova, koji su učili svirati sopele u Iva Kosića Kosara, najboljeg sopca na otoku.

Godine 1993. održana je prva Ljetna škola glagoljice, koju su pohađali mnogobrojni mladi Korničari. Mladi sopci i mladi glagoljaši postali su jezgro folklorne skupine Kornič, koja je počela raditi 1995. godine. Prvi put su mladi bili okupljeni oko nekog programa. Usporedno s rasplesavanjem budućih "folklorša", tražili su se koraci korničarskog tanca starijih plesača. Cijelo se selo uključilo u rad skupine savjetima, dobronamjernom kritikom i podacima.

Prvi put u seoskoj povijesti Korničari su pod svojim imenom u obnovljenim nošnjama nastupili na Krčkom festivalu u Dobrinju 1996. godine.

Osim čuvanja i predstavljanja seoske baštine, izvođenja običaja *koledvi*, majskog drveta i drugih, mladi "folklorši" s Korniča postali su organizatori novih programa. Tako je uz tradicijske elemente prve nedjelje svibnja zaživjela i večernja *fešta* uz nastupe poznatih pjevača. Osnovane su dječja folklorna skupina i seoska čitaonica.

Mladi Korničari postali su poticajem za bolje, zabavnije i kvalitetnije življenje.

Enrih Merdić

METODE RADA U REPRODUKTIVNIM FOLKLORNIM ANSAMBLIMA

Kvalitetan rad u reproduktivnim folklornim ansamblima iziskuje veliko znanje i sposobnost voditelja. U svom radu voditelji moraju voditi računa o četirima pristupima: obrazovnom, odgojnom, umjetničkom i društvenom pristupu. Obrazovni pristup podrazumijeva učenje novih pjesama, plesova i koreografija. Budući da je riječ o članovima koji uglavnom nemaju nikakve veze s izvornim folklornim tradicijama, novo je gradivo potrebno svladavati na najautentičniji način tj. učenjem pjesama i plesova s demonstratorom s terena ili pak korištenjem snimki (audio i video). Kad je riječ o novim koreografijama, prije postavljanja trebali bi biti obrađeni svi plesovi, pjesme i dionice. Obrazovni pristup odnosi, primjerice, na korištenje turneja za stjecanje novih spoznaja o zemljama, gradovima ili običajima ljudi nekoga kraja. Vrlo je važan odgojni pristup, koji se prije svega sastoji od oblikovanja ponašanja članova društva, bilo da se radi o probama, nastupima ili pak ponašanju na putovanjima. Potrebno je razviti dobar odnos prema inventaru društva (nošnjama, instrumentima). Posebnu pozornost valja usmjeriti na predviđanje fluktuacije članova i odgojno djelovati kako bi se mladi članovi prihvatili i uključili u rad. Umjetnički pristup najteže doseći: riječ je o usmjeravanju članova da na sceni dožive ono što koreografija predstavlja. Najčešća su zapreka tomu premlado članstvo naših ansambala (i po godinama starosti i po stažu). Posebno je teško motivirati članove ansambla za "stare" koreografije, pa je u tome uloga voditelja iznimno važna. I na kraju, ali ne i najmanje važan je

društveni pristup. Uvijek valja imati na umu da je posrijedi "društvo" i da je jačanje zajedništva unutar društva iznimno vajno za postizanje vrsnoće ansambla. Društvo i druženje moraju se poticati, pri čemu je i uloga voditelja iznimno velika.

Nenad Milin

SCENSKI PRIKAZ PUČKIH OBIČAJA

Prilog se temelji na razlaganju teza i strukturiran je na sljedeći način:

1. današnji je pristup folkloru često bez određenog značaja folklornog plesanja;
2. krivi su nazivi za pojedine plesne točke (zemljopisni pojmovi);
3. ples je podređen običaju i obredu;
4. veliko je bogatstvo plesnih običaja i obreda od mjesta do mjesta;
5. prikaz cjelovitog običaja na sceni vremenski je ograničen;
6. u prikazima pučkih običaja nužna su kraćenja, pri čemu treba voditi računa o posebnosti lokaliteta;
7. najefektnije dijelove običaja treba naglasiti govorom, pjesmom ili plesom;
8. valja voditi računa o originalnosti običaja, ne podilaziti egzibicijama, izmišljenim detaljima, pa i čitavim scenama;
9. prije ikakva postavljanja scene, odnosno koreografije na pozornicu, nužno je dogovoriti se s kolegama, voditeljima, etnokoreolozima,

folkloristima i istraživačima terena, koji dobro poznaju plesove, pjesme i običaje svojega mjesta i kraja;

10. krajnji je rezultat skraćeni običaj postavljen na sceni.

Željko Štajcer

ULOGA VODITELJA U REPRODUKTIVNIM FOLKLORNIM ANSAMBLIMA

Gledajući koreografije istoga autora u izvođenju različitih ansambala, vide se velike razlike. Razloge koji dovode do toga možemo tražiti u radu, znanju i pedagoškoj sposobnosti voditelja, pristupu i organizaciji rada ansambla, te kolektivnoj motiviranosti i načinu izvođenja, što sve tvori ukupan dojam ansambla na "običnog" gledatelja. Iako je taj dojam posljedica svih ovih elemenata, više ću se osvrnuti na motiviranost i način izvođenja ansambala. Gledajući istu koreografiju u izvedbama različitih ansambala, neke se doimaju mlako i nesigurno, a druge snažno i dojmljivo. Već tijekom rada s ansamblom treba u njemu izazvati sigurnost u sebe, što se svakako dobije redovnim radom, stalnim ponavljanjem i upućivanjem na greške do besprijekornosti. Kada su izvođači zadobili sigurnost, od njih treba tražiti da na probama, a kasnije na sceni, dominiraju scenom bez plašljivih i neispravnih pokreta jer to na "običnog" gledatelja ostavlja dojam neorganiziranog i mlakog ansambla. Svakako treba spomenuti snažno i sigurno pjevanje, jer koreografije najčešće započinju pjesmom. Ako već na početku ansambl ostavi nepovoljan dojam, do kraja koreografije ne može ga popraviti. Svaki voditelj folklornog ansambla trebao bi obratiti pozornost i na ovaj segment jer je to onaj mali, fini detalj po kojemu se ansambli razlikuju.

Duško Topić

FOLKLORNO GLAZBENO DJELO OD IZVORA DO PRILAGODBE ZA SCENSKU I KONCERTNU IZVEDBU

Izvorno glazbeno djelo, kao uostalom i sve druge tekovine tradicijske duhovne kulture jednoga naroda, rezultat su nadahnuća nepoznatog ili zaboravljenog umjetnika iz naroda, a motive nastanka najčešće treba tražiti u nekom događaju iz autorova života ili u njegovu emotivnom i sveukupnom psihofizičkom stanju.

Stvoreno glazbeno djelo (pjesma, plesna skladba i sl.) prenositi će se usmenom predajom od mjesta do mjesto i s pokoljenja na pokoljenje, pri čemu će brojni anonimni stvaratelji mijenjati i dograđivati stvoreno djelo. Ovaj proces promjena prestaje onoga časa kad se djelo zapiše, pri čemu zapisivač mora voditi računa o vjerodostojnosti kazivača. Zato je najbolje pronaći više ljudi koji poznaju dotično glazbeno djelo i zabilježiti više njegovih varijanti.

Pri zapisivanju posebnu pozornost treba posvetiti točnom bilježenju teksta sa svim njegovim lokalizmima i specifičnostima govora, a na glazbenom će planu težište biti na ritmu, melodici i metrici nastalog djela.

Autor prilagodbe i obrade izvornog glazbenog djela mora pripaziti da pretjeranim intervencijama ne utječe na bitne stilske i izražajne karakteristike, kao i ostale osobine tipične za folklorno područje i regiju u kojoj je djelo nastalo.

Josip Vinkešević

REPRODUKTIVNI FOLKLOR - STVARNOST SLAVONIJE I BARANJE

U Slavoniji, Baranji i zapadnom Srijemu u ovom trenutku postoje 192 društva koja promiču folklor - hrvatski ili nacionalnih manjina.

Kao predsjednik Saveza KUD-ova Slavonije i Baranje i dugogodišnji organizator – *Đakovačkih vezova* prilično dobro poznajem ovaj teren pa bih predložio razlikovanje triju kategorija:

1. Izvorni folklor (uvjetno)	35 društava
2. Reprodiktivni folklor	140 društava
3. Umjetnički obrađen i stiliziran folklor	17 društava

Ako bismo prihvatili tezu prema kojoj je izvorni folklor samo onaj koji promiču ljudi koji još uvijek žive taj folklor, koji se usvaja usmenom predajom i kao takav prikazuje, tada bi se moglo ustvrditi da u Slavoniji i Baranji postoji tek pokoje izvorno društvo. No, smatram da taj kriterij izvornosti ne treba uzimati tako strogo nego uvjetno, jer u dosta društava barem dio starijih nosi dio programa, najčešće pjesmu (npr. društva iz Bapske, Lovasa, Koritne, Forkuševaca, Vukojevaca, Brestače, Orubice, Drežnika, Klakara, Donje Bebrine, Velike Kopanice, Gundinaca, Sikirevaca).

Najveći broj društava, njih 140, promiče reproduktivni folklor. On se temelji na izvornom folkloru, koristi njegove plesne oblike i kopira ih, jednako kao i pjesmu i svirku, a izvođači se uvijek bavaju uz voditelje plesa, pjesme i svirke (npr. društva iz Bogdanovaca, Ivankova, Drenja, Koške, Marijanovaca, Petrijevac, Darde, Prekopakre, Pleternice, Garčina, Podvinja).

Stiliziranih društava je najmanje. To su najčešće gradski folklorni ansambli, ali ih ima i u selima. Ukupno ih je 17 (npr. društva "Osijek 1862.", "Tena" iz Đakova, "Šumari" iz Vinkovaca, "Kramarić" iz Nove Gradiške, kao i društva iz Rešetara, Šaptinovaca i druga).

Tvrtko Zebec

IZAZOVI PRIMIJENJENE ZNANOSTI

Različite perspektive i polazišta s kojih govorimo o istome interesu – scenskome prikazivanju folklorne – odražavaju mogućnosti različitoga doživljavanja i tumačenja istoga fenomena. Pluralizam teorijskih znanstvenih tumačenja u ovom je slučaju proširen još većom množinom interpretacija koje su neposredan rezultat praktičnoga djelovanja folklorista amatera, istraživača, sakupljača i ljubitelja "narodnoga blaga", koreografa, obrađivača glazbe i sl. Različiti su pogledi, dakle, rezultat različitih razina i vrsta profesionalnosti. Stručnjaci koji primjenjuju svoje znanje i iskustva u organizaciji, praćenju i komentiranju smotri folklorne i folklorne izvedbe uopće, kao i u uređivanju televizijskih i radijskih emisija, stručno i javno valoriziraju rad folklorne skupine, pa time utječu i na razvoj folklorne scene i javnoga mnijenja. Unatoč stavu da su scenska ostvarenja izvornoga folklorne, kao i reproduktivnoga i stiliziranoga, u stvaralačkoj krizi, može se vidjeti vrhunske izvedbe i koreografska rješenja. O granicama između izvornoga i obrađenoga, mišljenja se također razlikuju, u nas i u svijetu, pa kad se stručnjaci pitaju o autentičnosti, česti odgovor je protupitanje – čijoj autentičnosti. Tko stvara autentičnost? Mogu li i suvremena umjetnička ostvarenja pojedinaca, prihvaćena i prepoznata u skupini biti reprezentativna, odnosno, dokle ćemo jednim reprezentativnim smatrati tradiciju s kraja 19. i prve polovice 20. stoljeća? Ta i još mnoga pitanja o etici, esteticima i moći, nameću se i u razmatranju o scenskim folklorne prikazima.

Blanka Žakula

RAZLIKA IZMEĐU IZVORNOG I REPRODUKTIVNOG FOLKLORA

Iz naslova priloga moglo bi se pretpostaviti da se skupine koje se na bilo koji način bave tradicijskim plesovima dijele na izvorne i reproduktivne. No, u praksi se izdvajaju prave izvorne skupine, koje se uglavnom pojave sporadično na smotrama folklorne, održe se kratko razdoblje, a potom prestaju s radom ili se transformiraju u izvorne skupine. Izvorne skupine djeluju u seoskim sredinama, većinom imaju voditelja, najčešće iz istoga sela, a u novije vrijeme i iz drugih sela ili gradova. Reproaktivne skupine uglavnom čine gradski folklorne ansambli koji izvode koreografije. Ako sve tri vrste skupina promotrimo kroz nekoliko kriterija i u dužem vremenskom razdoblju, uočavamo nestajanje plesne građe i promjene njezinih pojedinih obilježja.

1. kriterij: Izvorno je plesanje ono koje je sastavni dio života. Ovaj kriterij ne zadovoljava nijedna od navedenih skupina. Sve one imaju voditelja ili animatora, a spontanog okupljanja i plesanja gotovo i nema.

2. kriterij: U izvornom plesanju, plesači improviziraju izvedbu osnovnog koraka u skladu sa svojim talentom, raspoloženjem, u skladu sa svojom dušom. Ovaj kriterij danas zadovoljavaju samo pojedinci u skupinama koje se smatraju izvornima.

3. kriterij: Izvorna bi skupina trebala potpuno čuvati plesnu baštinu svoga sela. No, usporedba zapisa Luke Ilića Oriovčanina i Josipa Lovrečića iz 19. i

s početka 20. stoljeća s današnjom praksom u slavonskim selima dovodi nas do zaključka da je znatan dio plesne građe izumro.

4. kriterij: Prema Lovretiću, u kolu se pjeva "što god se s kim razgovara". Suprotno tomu samo su poneke izvorne skupine poslije Domovinskog rata pjevale o aktualnim temama: Hrvatskoj, predsjedniku Franji Tuđmanu itd.

Ovi i čitav niz drugih kriterija pokazuju da je potreban kritički osvrt na "izvorne skupine", jednako kao i na "reproduktivne ansamble".

Izvorni odbor
Vito Bagur, Anđelija Vuković, Goran Knežević, Ivan Matos, Zvezdana Kramarić, Franjo Merdić, Zvezdana Kramarić

Reproduktivni odbor
Vito Bagur, Anđelija Vuković, Goran Knežević, Ivan Matos, Zvezdana Kramarić, Franjo Merdić, Zvezdana Kramarić

Stručna redakcija
Najla Čerbašić

Lektura
Lilijana Marković

Grafička priprema
Goran Ivan Matos

Task
Katalina d.o.o. Zagreb

Naklada
500 primjaka

Za nakladnika
Goran Knežević

HRVATSKO DRUŠTVO FOLKLORNIH KOREOGRAFA I VODITELJA

Stručni odbor:

Vido Bagur, Naila Ceribašić, Andrija Ivančan, Goran Ivan Matoš
(predsjednik), Enrih Merdić, Tvrtko Zebec

Organizacijski odbor:

Vido Bagur, Andrija Ivančan, Goran Knežević (predsjednik), Damir
Kremenić, Goran Ivan Matoš, Enrih Merdić, Željko Štajcer, Blanka Žakula

Stručna redakтура:

Naila Ceribašić

Lektura:

Ljiljana Marks

Grafička priprema:

Goran Ivan Matoš

Tisak:

«Kratiss» d.o.o. Zagreb

Naklada:

500 primjeraka

Za nakladnika:

Goran Knežević

- Nenad MILIN: Scenski prikaz pučkih običaja str. 20
- Đurđa PODVORAC: Smotre i festivali scenskog folklornog stvaralaštva u 21. stoljeću: aktualizacija postojećih i novih razina značenja folklornog amaterizma str. 22
- Željko ŠTAJČER: Uloga voditelja u reproduktivnim folklornim ansamblima str. 24
- Duško TOPIĆ: Folklorno glazbeno djelo od izvora do prilagodbe za scensku i koncertnu izvedbu str. 25
- Josip VINKEŠEVIĆ: Reproductivni folklor – stvarnost Slavonije i Baranje str. 26
- Tvrtko ZEBEC: Izazovi primijenjene znanosti str. 28
- Blanka ŽAKULA: Razlika između izvornog i reproduktivnog folklor str. 29

PROGRAM STRUČNOG SKUPA

10:00 – 10:15 Otvaranje skupa: Goran Ivan Matoš, Goran Knežević

Sesija I-II: predsjedavajući Goran Ivan Matoš

Sesija I: *Folklorna djelatnost u društvenoj zajednici*

10:15 – 10:40 Goran Knežević: "Egzistencija folklorne djelatnosti u društvenoj zajednici"

10:40 – 11:05 Andrija Ivančan: "Zagrebačka škola scenske primjene folklor nekad i danas"

11:05 – 11:30 Đurđa Podvorac: "Smotre i festivali scenskog folklornog stvaralaštva u 21 stoljeću: Aktualizacija postojećih i novih razina značenja folklornog amaterizma"

11:30 – 11:45 Stanka

Sesija II: *K određenju temeljnih pojmova*

11:45 – 12:10 Aleksej Gotthardi-Pavlovsky: "Riječi i djela"

12:10 – 12:35 Naila Ceribašić: "O ključnim riječima javne prakse folklor u Hrvatskoj: Odnos znanstvenih i stručnih koncepcija"

12:35 – 13:00 Tvrtko Zebec: "Izazovi primijenjene znanosti"

13:00 – 14:00 Stanka za ručak

Sesija III-VI: predsjedavajući Tvrtko Zebec

Sesija III: *Izvorni i reproduktivni folklor*

14:00 – 14:25 Blanka Žakula: "Razlika između izvornog i reproduktivnog folklor"

14:25 – 14:50 Josip Vinkešević: "Reproduktivni folklor i stvarnost Slavonije i Baranje"